
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 4

grudzień 2005

Dar z IGPIM

W listopadzie zakończyły się prace związane z przejęciem księgozbioru biblioteki Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa. Rektor PW podpisał umowę o przyjęciu darowizny. Przeprowadzka zbiorów trwała do 10 listopada. Przejęto głównie zbiory z zakresu urbanistyki, architektury, gospodarki przestrzennej oraz warsawiana. Przejęcie zbioru spowodowało konieczność zmian w przestrzeni organizacyjnej biblioteki.

Około 70 tys. woluminów książek ustawiono w pomieszczeniach nr 70 (77 regałów 7 półkowych) i 74 (47 regałów 7 półkowych). Tam też zostały ustawione drewniane kasety ze slajdami. Część zbiorów została umieszczona tymczasowo w Magazynie Podstawowym Biblioteki Głównej w pokoju nr 2, na 7 regałach paletowych. Czasopisma (ok. 20 tys. woluminów) wraz z katalogiem zawartości czasopism zostały złożone na 35 regałach 5 półkowych w Bibliotece Wydziału Architektury.

Ponad 4 tys. najcenniejszych woluminów książek zostało przewiezionych bezpośrednio do komory próżniowej w Muzeum Pałacowym w Wilanowie. Po odzyskaniu czystości biologicznej, włączone zostaną do księgozbioru narodowego zasobu bibliotecznego.

Katalog rzeczowy i alfabetyczny zbiorów IBPiM dostępny jest na I piętrze Gmachu Głównego (p. 162B). Przystąpiono już do skanowania jego części alfabetycznej, aby ułatwić dostęp do informacji o tych zbiorach. Planowane jest umieszczenie katalogu w Internecie.

Przed nami kolejny etap działań, czyli porządkowanie przewiezionej kolekcji, w celu udostępnienia jej czytelnikom. Udostępnianie tych zbiorów planujemy zainicjować z początkiem semestru wiosennego.

(H.Z., J.Z.)

Opłaty za nieterminowe zwroty

W Bibliotece Głównej, jej Filiach oraz bibliotekach domów studenckich od 2 listopada 2005r. obowiązują opłaty za niedotrzymanie terminu zwrotu wypożyczonych dzieł. Przygotowania do wprowadzenia opłat trwały od momentu opublikowania Zarządzenia nr 15 Rektora PW z dnia 16 maja 2005r., wprowadzającego w życie nowy *Regulamin udostępniania zbiorów i usług w Bibliotece Głównej*.

Elementem tych przygotowań było wzmocnienie komunikacji z użytkownikami, które starano się uzyskać m.in. poprzez uzupełnianie adresów e-mail. Na te adresy automatycznie rozsyłane są następujące informacje: o zbliżającym się terminie zwrotu - 3 dni przed przewidywanym terminem; o przekroczeniu terminu zwrotu - odpowiednio 7,14,60,360 dni po przewidywanym terminie zwrotu.

Spółeczność akademicka została poinformowana o nadchodzących zmianach w piśmie przesłanym do Dziekanów wszystkich wydziałów PW zawierającym informacje o wdrożeniu nowego *Regulaminu udostępniania zbiorów i świadczenia usług Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej*, ze szczególnym wskazaniem na wprowadzenie opłat za niedotrzymanie terminów zwrotu. Informacje rozpowszechniano także w formie specjalnych plakatów i ulotek.

Opłata naliczana jest od dnia 2.11.2005r. i wynosi 30 groszy za każdy dzień zwłoki. Uzyskane w ten sposób środki finansowe zostaną przeznaczone na zakup nowych książek do Biblioteki.

(A.P.)

Prawo autorskie

Dość kontrowersji i niejasności wywołuje interpretacja ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Od kilku lat obserwuje się w mediach kampanię przeciwko kserowaniu. Na początku października wydawcy głośno wołają, że kserowanie zabija książkę, że „siódme - nie kseruj”. Niektórzy bibliotekarze dali się zastraszyć tej nagonce. Krzykliwe lobby wydawców zrzeszone jest w „Kopipolu”. W grę wchodzi duże pieniądze, a więc jest o co walczyć, a ogólnie mówiąc, najlepiej byłoby dla wydawców, aby

biblioteki w ogóle nie kserowały, a studenci kupowali książki w księgarniach. Taka polityka wydawców jest zrozumiała z ich punktu widzenia, ale nie uwzględnia realiów. Wielu studentów nie stać na drogie książki. Wykładowcy polecają fragmenty tekstu z wielu książek, a dla jednego fragmentu czy ćwiczenia student nie będzie kupował całej książki.

Bardzo brakowało bibliotekarzom bezstronnej interpretacji prawnej ustawy o prawie autorskim. W tej sprawie odbyła się w Krakowie, zorganizowana przez Instytut Doradztwa Regionalnego i Europejskiego, konferencja pod nazwą „Prawo autorskie w praktyce bibliotek”. Konferencja ta bezstronnie wyjaśniła wiele wątpliwości dotyczących możliwości kopiowania utworów przez biblioteki. Wykład prowadził radca prawny Maciej Jutrzenka Trzebiatowski. Na sali było około 30 przedstawicieli bibliotek z całego kraju.

Prowadzący przypomniał, że jedna z podstawowych zasad prawnych brzmi: co nie jest prawnie zakazane jest dozwolone. Należy umieć korzystać ze swoich uprawnień. Ustawa o prawie autorskim daje bibliotekom przywilej kopiowania utworów. Art. 23 oznajmia, że bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego. Oznacza to, że przez korzystanie należy rozumieć również kopiowanie utworu dla własnego użytku osobistego.

Jeżeli ktoś miał jeszcze wątpliwości, to istnieje w ustawie art. 28 ust.1, który głosi, że biblioteki mogą udostępniać nieodpłatnie, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów opublikowanych. Wyraz „udostępniać” należy również rozumieć jako możliwość sporządzenia kserokopii w zakresie własnego użytku osobistego. Można odbić w jednym egzemplarzu nawet całą książkę. Biblioteki kserując książki czy czasopisma dla swoich czytelników nie naruszają prawa! To jest forma udostępniania. Opłaty za wykonane kserokopie pokrywają koszty związane z wykorzystaniem tonera, papieru itp. Biblioteki nie prowadzą działalności gospodarczej, a więc na tych kserokopiach nie zarabiają, a jedynie zwraca się im koszt wykonanych kopii. W sumie udostępnianie utworów jest bezpłatne.

Warto przytoczyć art. 28 ust. 2, w którym jest zapisane, iż biblioteki mogą sporządzać lub zlecać sporządzenie egzemplarzy rozpowszechnionych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów. Jak wynika z powyższego biblioteki mogą kopiować całe egzemplarze dla własnych potrzeb. Należy zwrócić tu uwagę na użytą przez ustawodawcę liczbę mnogą. Pamiętać jednak należy o art. 34, który mówi, że można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. W praktyce oznacza to, że nie wolno w zbiorach bibliotecznych umieszczać kserokopii egzemplarza bez strony tytułowej.

Podsumowując to wszystko, o czym mówił na konferencji Maciej Jutrzenka Trzebiatowski należy stwierdzić, że biblioteki mają przywilej kopiowania rozpowszechnionych utworów (książek, czasopism) dla użytku własnego. Mogą skopiować nie tylko fragment, ale też cały utwór w jednym egzemplarzu, bez zgody autora. Inne należy się przejmować groźnymi, wypisywanymi przez wydawców adnotacjami „Kopiowanie zabronione”, gdyż ustawa o prawie autorskim jest ważniejsza od pogróżek wydawców.

(Z.L.)

Spotkania dyrektorów bibliotek szkół wyższych

3 listopada w BG odbyło się spotkanie Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych. W spotkaniu uczestniczył Prorektor ds. nauki PW prof. dr hab. Tadeusz Kulik. Przedstawiono sprawozdanie z działalności Rady Wykonawczej KDBSW za okres od listopada 2004r. do końca października 2005r. oraz dyskutowano o zapisach ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, które dotyczą bibliotek i ich pracowników. Dyrektorzy Bibliotek Szkół Wyższych wzięli udział w uroczystości otwarcia XII Krajowych Targów Książki Naukowej Atena oraz w dyskusji z wydawcami na temat: *Wydawnictwa elektroniczne – szanse i zagrożenia*.

4 listopada w BG odbyło się spotkanie dyrektorów bibliotek uczelni technicznych, którego celem było omówienie planu przywrócenia bliższej współpracy pomiędzy tymi bibliotekami. Ustalono terminy i tematy najbliższych spotkań (styczeń – Gliwice - informacja z zakresu elektrotechniki; luty – Lublin - informacja normalizacyjna i patentowa; marzec – Łódź - wypożyczenia międzybiblioteczne; kwiecień – Warszawa - czasopisma). W spotkaniach będą uczestniczyły osoby odpowiedzialne w poszczególnych bibliotekach za realizację powyższych prac.

(J.S.)

Narodowy Zasób Biblioteczny

Z inicjatywy Biura Spraw Obronnych Ministerstwa Kultury 15 listopada br. odbyło się w Bibliotece Narodowej kolejne spotkanie dyrektorów bibliotek współtworzących narodowy zasób biblioteczny.

Program szkolenia obejmował następujące tematy: możliwości i zasady korzystania ze środków wspólnotowych na rzecz ochrony zabytków (zbiorów); nowe regulacje prawne - nowe uwarunkowania realizacji zadań obronnych; zasady wykonywania planów ochrony zbiorów tworzących nzb; zabezpieczenia

przeciwpożarowe; zarządzanie pracami w bibliotece w sytuacjach kryzysowych.

Doroczne spotkania mają za zadanie doskonalenie i utrwalanie technik zarządzania w sytuacjach kryzysowych i konfliktu zbrojnego. W ramach dyskusji środowiskowej dyr. BN Michał Jagiełło przedstawił informację o aktualnym stanie realizacji programu operacyjnego „Promocja czytelnictwa”. W imieniu dyrekcji naszą bibliotekę reprezentowała Hanna Zdunek.

W projekcie narodowego zasobu bibliotecznego obowiązek szczególnej ochrony zbioru ma charakter wielotorowy. Wskazane Rozporządzeniem Ministra Kultury działania dotyczą nie tylko technicznego i technologicznego zabezpieczenia zbioru w sytuacjach szczególnych zagrożeń (pożar, powódź). Obligatoryjny charakter mają również postępowania w zakresie zabezpieczenia stanu fizycznego dokumentów. Zakres zleczanych prac (konserwacja, introligatornia, badania mikrobiologiczne, dezynfekcja) determinowany jest środkami finansowymi.

W bieżącym roku w dwóch pracowniach konserwatorskich zrealizowano nasze kolejne zamówienia, obejmujące szeroki zakres prac konserwatorskich. Do pracowni wróciło już 10 dokumentów. Wśród nich są 2 stare druki: Osiński J.: *Opisanie polskich żelaza fabryk...* Warszawa 1782; Serlio S.: *Il primo libro d'architettura...* Paris 1545 oraz Sierakowski S.: *Architektura...* Kraków 1812 (pierwszy kompleksowy polski podręcznik architektury).

(H.Z.)

Spotkanie uczestników BazTech

16 listopada 2005r. odbyło się w BG PW spotkanie twórców BazTech (Bazy Zawartości Czasopism Technicznych), poświęcone sprawom bieżącym konsorcjum.

Dokonano podsumowania prac w związku z nadchodzącym końcem roku, omówiono kwestie aktualizacji danych w bazie, przedstawiono propozycje rozliczenia kosztów za rok 2005, ustalono szczegóły związane z umowami za opracowywanie rekordów do bazy.

Ważną kwestią poruszoną w trakcie dyskusji była treść umowy, która będzie podpisana z ICM UW na prace informatyczne, związane z nowym oprogramowaniem do BazTech.

Przedstawiciele zespołów roboczych do spraw prac magisterskich i doktorskich oraz do spraw cytowań artykułów zaprezentowali wyniki uprzednio przygotowanych ankiet.

Na koniec skomentowano uwagi reprezentantów poszczególnych bibliotek na temat danych BazTech, umieszczonych na okres testowania w Virlib „Biblioteki Wirtualnej Nauki”.

W spotkaniu wzięły udział 22 osoby. Bibliotekę Główną PW reprezentowały - dyrektor biblioteki Jolanta Stępiak oraz Grażyna Komorowska i Mirosława Lewandowska.

(G.K.)

ALEPH - szkolenie dla administratorów

W dniach 3-4.11.2005 odbyło się szkolenie dla administratorów systemu ALEPH. Dotyczyło budowy systemu, tablic, Oracle, itd. w wersji 14 i 16.

Szkolenie odbyło się za pośrednictwem Internetu dzięki przeznaczonemu do tego celu oprogramowaniu Interwise. Prowadził je pracownik firmy Aleph Polska p. Michał Marchliński.

Było to niezwykle ciekawe i potrzebne spotkanie. Przypomniano krótko budowę i działanie systemu w wersji, którą obecnie się posługujemy oraz mogliśmy zobaczyć, jakie zmiany nastąpią w wersji do której zmierzamy, czyli wersji 16. A zmiany będą dość duże – tak dla administratorów, jak i pracowników i użytkowników. Będziemy mieli możliwość zapoznania się z wersją testową po jej udostępnieniu na serwerze firmy Aleph Polska.

Uczestnicy spotkania wystąpili do firmy z prośbą o przeprowadzenie szkolenia lub pokazu działania nowej wersji systemu i/lub każdego z modułów oddzielnie. Będziemy wówczas starali się, aby jak największa liczba pracowników mogła w takim spotkaniu uczestniczyć.

(grkiw)

Szkolenia dla doktorantów

Dyrekcja Biblioteki Głównej wspólnie z Radą Doktorantów uzgodniła potrzebę przeprowadzenia szkoleń z zakresu informacji naukowej i źródeł informacji dostępnych na PW dla doktorantów wszystkich wydziałów Politechniki Warszawskiej.

Szkolenia będą obejmować podstawową wiedzę na temat obiegu informacji naukowej w naszej uczelni, omówienie oferty elektronicznych źródeł informacji, instrukcje wyszukiwania w bazach danych – dostosowane do potrzeb grupy szkolonych użytkowników.

24 listopada rozpoczyna się cykl szkoleń dla doktorantów z Wydziału Chemicznego, Inżynierii Chemicznej i Procesowej oraz Inżynierii Środowiska, przygotowany przez Ośrodek Informacji Naukowej wspólnie z pracownikiem STN.

(A.T.)

Nowy ISBN

Oddział Opracowania BG PW informuje osoby biorące udział w procesie tworzenia katalogu głównego Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej metodą współkatalogowania, że z dniem 1 stycznia 2007r. wchodzi w życie międzynarodowa norma, zgodnie z którą numery ISBN zmieniają się z 10-cyfrowych na 13-cyfrowe. Do tego czasu bieżące numery ISBN zostaną poprzedzone prefiksem 978, a cyfra kontrolna zostanie obliczona ponownie.

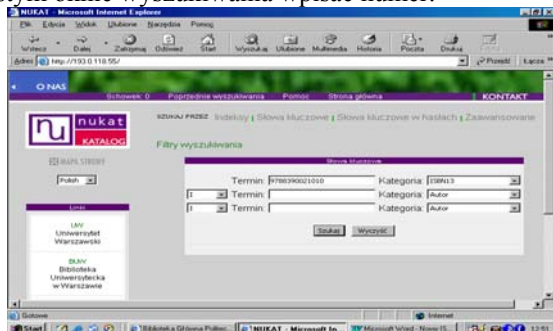
Przykład:

0-471-44526-6

978-0-471-44526-6

BG posiada już w swoich zbiorach książki z nowym numerem ISBN. W okresie przejściowym wydawcy mogą drukować na książkach numery 10-cyfrowe i 13-cyfrowe jednocześnie. W takim przypadku należy w opisie bibliograficznym uwzględnić obydwa numery w odrębnych polach 020 i 920. Na książkach wydanych po 1 stycznia 2007r. drukowane będą wyłącznie numery 13-cyfrowe.

Wyszukiwanie przez 13-cyfrowy ISBN w katalogu NUKAT (www) działa w następujący sposób: należy wybrać wyszukiwanie przez SŁOWA KLUCZOWE następnie zaznaczyć w oknie KATEGORIA ISBN13 i w pustym oknie wyszukiwania wpisać numer.

(M.W.)

NUKAT w Filii

We wrześniu Filia na Narbutta podjęła pełną współpracę z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym NUKAT. Współpracę poprzedziło miesięczne szkolenie w Oddziale Opracowania BG. Przez 4 tygodnie 2 osoby z Biblioteki Filii codziennie uczyły się tworzenia rekordów KHW oraz szeregu bardzo skomplikowanych procedur obowiązujących bibliotekarzy współpracujących z katalogiem NUKAT.

Kontynuacją szkolenia był udział koleżanek z filii na Narbutta w dwudniowych warsztatach dotyczących opracowania zbiorów elektronicznych, organizowanych przez NUKAT.

Pragnę przypomnieć, że do Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT wprowadzane są dane w formacie MARC 21 za pomocą klienta systemu Virtua. Rekordy bibliograficzne oraz rekordy KHW (kartoteki haseł wzorcowych) wprowadzane są przez bibliotekarzy do obszaru roboczego. Po kontroli przeprowadzanej przez specjalistyczne zespoły administratorów Centrum NUKAT rekordy przechodzą do katalogu centralnego wzbogacając w ten sposób katalog NUKAT o nowe rekordy. Następnie można rekordy skopiować do katalogów lokalnych.

Koleżankom Agacie Komsta i Marioli Rymuza serdecznie gratulujemy. Obie panie włożyły bardzo dużo pracy własnej. Przeczytały poleconą im literaturę i na szkolenie przychodziły zawsze przygotowane. Opanowały nie tylko zasady tworzenia kartoteki haseł wzorcowych, liczne procedury, ale również pracę w kliencie Virtua.

Każda biblioteka, która chce dołączyć do współpracy z Centrum NUKAT musi spełnić szereg warunków. O tym dokładnie poinformuję w kolejnej notatce.

(M.W.)

Selekcja

Oddział Czasopism BG PW prowadzi od września br. prace nad selekcją czasopism w formatach KII i KIII. Wytypowano do wycofania ze zbiorów wydawnictwa ukazujące się nieregularnie oraz serie wydawnicze, opublikowane w latach 50-tych i 60-tych ubiegłego wieku. Większość z nich to literatura w języku rosyjskim, wydawana przez placówki naukowe republik byłego ZSRR. Gromadzenie tych tytułów zostało zakończone w połowie lat 80-tych. Obecnie wykorzystanie tych wydawnictw było minimalne.

(S.P.)

Zakupy

W październiku Biblioteka Filii BG PW w Płocku wzbogaciła się w 3 wydanie 12 tomowej **Encyclopedii of Polymer Science and Technology** pod red. H.F.Marka. Pilna konieczność zakupu encyklopedii była wielokrotnie postulowana przez zajmujących się tworzywami sztucznymi pracowników naukowych i studentów Instytutu Chemii.

(A.O.)

W listopadzie do zbiorów Biblioteki Wydziału Chemicznego dołączyła 10 tomowa **Encyclopedia of Inorganic Chemistry** pod red. R.B.Kinga. Więcej o encyklopedii można poczytać na stronie: www.wiley.com/eic2

(A.C.)

Z wizytą w Bibliotece Śląskiej

18 listopada 20 bibliotekarzy z Biblioteki Głównej oraz nasze koleżanki z Biblioteki Wydziału Inżynierii Środowiska i z Biblioteki Wydziału Mechanicznego, Energetyki i Lotnictwa odwiedziło Bibliotekę Śląską w Katowicach.

O wizycie w tej Bibliotece zdecydowały przede wszystkim informacje o bardzo dobrze zorganizowanej tam pracy oraz ciekawość, którą budzi nowoczesny budynek. Zostaliśmy przyjęci bardzo gościnnie. Powitał nas Dyrektor Biblioteki prof. dr hab. Jan Malicki oraz pani Magdalena Skóra, z-ca Dyrektora ds. Książnicy, w spotkaniu uczestniczyli kierownicy wszystkich działów Biblioteki. W czasie rozmów mogliśmy porównać nasze rozwiązania od strony gromadzenia i opracowania zbiorów, a także podzielić się naszymi doświadczeniami.

Biblioteka Śląska jest wojewódzką biblioteką publiczną o statusie naukowym. Jej tradycje sięgają 1922 roku. Biblioteka otrzymuje egzemplarz obowiązkowy. Pracuje w systemie PROLIB.

Korzystając z gościnności i życzliwości gospodarzy Biblioteki Śląskiej zwiedziliśmy czytelnie (Główną, Czasopism Bieżących, Zbiorów Specjalnych, Dokumentów Życia Społecznego), Centrum Dokumentacji Europejskiej, zajrzeliśmy do czytelni mikroform, czytelni filmoznawczej i do informatorium. Byliśmy też w pracowni konserwatorskiej.

Prawdziwym rarytatem była specjalnie zorganizowana dla nas wystawa „Starych Druków pt. Skarby Biblioteki Śląskiej” (dokumenty z XV i XVI wieku, rękopisy H. Sienkiewicza).

Byliśmy również w magazynie „wysokiego składowania”. Jest to magazyn całkowicie zautomatyzowany, umieszczony w najwyższej części budynku. Widzieliśmy pracę „mustanga”, który bezbłędnie wybiera kosze z książkami i dostarcza na taśmę, za pomocą której książki są transportowane do czytelni.

Pomieszczenia są starannie zaprojektowane pod kątem potrzeb biblioteki, wygodne estetyczne, dostosowane do potrzeb każdego zespołu (wyprofilowane biurka).

Po zakończeniu zwiedzania Biblioteki Śląskiej część z nas udała się do Muzeum Śląskiego. Byliśmy na wystawie malarstwa z przełomu XIX i XX wieku. Obrazy pochodziły z Lwowskiej Galerii Sztuki.

(A.P.)

KONFERENCJE I SEMINARIA

Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych

W dniach 7-9 września 2005r. dr Henryk Hollender uczestniczył w obradach XXIV Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, która odbywała się w Białymstoku i w Białowieży. Jej tematem była „Międzynarodowa współpraca bibliotek w dobie zmieniających się potrzeb użytkowników”.

(<http://biblioteka.amb.edu.pl/konferencja/>)

W konferencji uczestniczyli bibliotekarze i lekarze z Polski, Białorusi, Litwy i Ukrainy, wydawcy literatury medycznej, dostawcy baz danych i wyposażenia dla księżnic. Wprowadzenie do konferencji pt. „Między utopią, chaosem i milczeniem. Polityczne aspekty powszechnej cyfryzacji bibliotek elektronicznych” wygłosił dr Henryk Hollender z BG PW. Wszystkie materiały konferencyjne ukażą się drukiem.

Wśród wniosków z konferencji znalazły się m.in. stworzenie konsorcjum bibliotek medycznych w celu prowadzenia zakupów elektronicznych źródeł i narzędzi informacyjnych oraz przygotowanie się do rozwiązań mających na celu utworzenie centralnej bazy polskich dysertacji medycznych. Istotne wątki konferencji dotyczyły także przestrzegania prawa przy świadczeniu usług informacyjnych (kwestia odbitek i kopii cyfrowych) oraz racjonalizacji wyboru oferowanych komercyjnie narzędzi do scalania i linkowania kolekcji artykułów elektronicznych.

(H.H.)

Linux GigaCon

W dniach 15-16 listopada 2005r. odbyła się w Warszawie konferencja Linux GigaCon poświęcona zastosowaniom profesjonalnym systemu operacyjnego Linux. W drugim dniu konferencji wzięły udział Grażyna Kiwała i Maria Miller z Ośrodka Informatyzacji.

Jedną z ciekawszych prezentacji był system Aurox - wersja Linux'a na potrzeby edukacji. Pokazano też program Dok-Navigator - wykorzystywany do zarządzania obiegiem dokumentów dla systemów Linux i Windows. Firma Heuthes zaprezentowała system ISOF - system obsługi nowoczesnej firmy w technologii Client-Web-Server na platformie Linux Apache Postgres SQL. Firma Symantec przedstawiła automatyzację zarządzania farmami serwerów linux, tzw. „przetwarzanie na żądanie”. Na koniec odbyła się prezentacja programów służących do tworzenia grafiki komputerowej na platformie Linux'a.

(M.M.)

Fotografia tatrzańska przed 1939 r

W dniach 23-25 września 2005r. Jolanta B. Kucharska uczestniczyła w Zakopanem w polsko-słowackim seminarium „Fotografia tatrzańska przed 1939 r.”

zorganizowanym staraniem Akademii im. Jana Długosza z Częstochowy i Tatrzańskiego Parku Narodowego.

Obrady poświęcono historii fotografii regionu Tatr oraz problemom opracowania zbiorów fotograficznych w muzeach i bibliotekach polskich i słowackich.

J.B. Kucharska przedstawiła referat „Księgozbiór dr Antoniego Mariana Wieczorka”, informujący o unikatowej kolekcji czasopism oraz katalogów wystaw fotograficznych z lat trzydziestych XX w. Spuścizna po wybitnym fotografe tatrzańskim znajduje się obecnie w zbiorach biblioteki Instytutu Sztuki PAN w Warszawie. Tekst wygłoszonego referatu – po poszerzeniu wstępu poświęconego twórczości A.M. Wieczorka – zostanie opublikowany w nowym czasopiśmie Towarzystwa Naukowego Fotografii.

(J.B.K.)

INFOBAZY '2005

W dniach 25–27 września 2005r. dr Henryk Hollender uczestniczył w Gdańsku w IV Krajowej Konferencji Naukowej INFOBAZY '2005: Bazy danych dla nauki. Po konferencji pozostał tom materiałów konferencyjnych, który znajduje się w opracowaniu w Bibliotece Głównej, a także strona internetowa (www.infobazy.gda.pl).

Wśród uczestników konferencji znalazło się kilkudziesięciu bibliotekarzy, a bazom bibliotecznym poświęcona była połowa pierwszego dnia obrad. Interesująca dla bibliotekarzy była też prezentacja planów rozwoju Biblioteki Wirtualnej Nauki, dokonana przez dyrektora Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW Marka Niezgódkę (wystąpienie plenarne) oraz niektóre referaty dotyczące narzędzi bazodanowych i baz dziedzinowych (np. technicznych i artystycznych). Jeden z referatów bibliotecznych wygłosił członek rady Programowej INFOBAZ, dr Henryk Hollender („Uniwersalne biblioteki cyfrowe w Polsce: problemy strategii, napelnienia i dostępu”). Referent wspominał m. in. o inicjatywach politechnik, tworzących pełnotekstowe serwisy dydaktyczne. Dużą część jego uwag była jednak wygłaszana z myślą o pożądanym działaniu ministrów właściwych do spraw nauki (Ministerstwo Nauki i Informatyzacji zawsze finansuje INFOBAZY) oraz Biblioteki Narodowej. Z żalem jednak należy stwierdzić, że główni adresaci wystąpienia albo poprzestali na otwarciu konferencji w przeddzień sesji bibliotecznej, albo w ogóle nie pojawili się w Gdańsku.

(H.H.)

Wkład Michała Kaleckiego w rozwój ekonomii XX w.

W dniach 27 - 28 września 2005r. Wacław Nieuważny uczestniczył w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. Wkład Michała Kaleckiego w rozwój ekonomii XX wieku, która odbyła się w Wiśle. Organizatorem konferencji była Akademia Ekonomiczna w Katowicach.

Celem konferencji była wymiana poglądów o wkładzie Michała Kaleckiego w rozwój ekonomii jako

dziedziny wiedzy naukowej i zdiagnozowania aktualnego stanu badań nad jego dorobkiem prowadzonych w ośrodkach akademickich w Polsce. Wacław Nieuważny wygłosił referat: „Teoria, pomiar i modelowanie dynamiki gospodarczej u M. Kaleckiego, a ich nowe znaczenia w informatyce gospodarczej”.

(W.N.)

International Coalition of Library Consortia

W dniach od 28 września do 1 października 2005r. dyr. Jolanta Stępiak uczestniczyła w zorganizowanej po raz pierwszy w Polsce, w Poznaniu, konferencji International Coalition of Library Consortia, zorganizowanej przez Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych i fundację eIFLnet. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele bibliotek i instytucji organizujących konsorcja biblioteczne, jak również wydawcy i dostawcy baz danych oraz oprogramowania bibliotecznego.

Poszczególne sesje obejmowały prezentację oferowanych baz, omówienie głównych warunków proponowanych licencji i umów konsorcyjnych, a następnie już tylko w gronie samych bibliotekarzy, kontynuowano dyskusje o warunkach realizacji umów, zagrożeniach i słabych stronach przedstawianych ofert. Kolejne sesje poświęcone były ofertom: Scholar Google, Scopus, Web of Science Thomson Scientific, SAGE Publications, Ovid Technologies, Netlibrary oraz Springer. Prezentowane były badania efektywności wykorzystania zasobów elektronicznych, omawiano zasady autoryzacji dostępu do baz oraz problemy ekonomiki przedsięwzięć typu Open Access. Przedstawiano modele konsorcjów w poszczególnych krajach, a podczas dyskusji panelowych mówiono o problemach negocjacji warunków tworzenia konsorcjów.

(J.S.)

Library Management and Administration

3 października 2005r. dyr. Jolanta Stępiak uczestniczyła w Paryżu w roboczym spotkaniu sekcji LIBER - Library Management and Administration, którego celem było przedyskutowanie programu sesji organizowanej przez Sekcję, podczas przyszłorocznej konferencji LIBER w Uppsali.

Jednym z planowanych wystąpień będzie analiza ankiety przygotowywanej przez Sekcję, a dotyczącej zmian w strukturach organizacyjnych i zadaniowych dużych bibliotek naukowych, zmian wynikających ze stosowania nowej technologii oraz nowych metod zarządzania bibliotekami. Podczas spotkania przedyskutowano ostateczny kształt ankiety, ustalono podział odpowiedzialności za rozesłanie i zbieranie ankiet do bibliotek w poszczególnych krajach europejskich. Zgodnie z przyjętymi ustaleniami z BG PW w listopadzie rozesłano 25 ankiet do bibliotek krajów Europy centralnej i wschodniej.

(J.S.)

Symposium Fotografii „Sztuka i technologia – permanentność relacji”

W dniach 6-8 października Jolanta B. Kucharska uczestniczyła w odbywającym się w Koniecpolu IX Symposium Fotografii „Sztuka i technologia – permanentność relacji” zorganizowanym przez Zakład Komunikacji Wizualnej Wydziału Artystycznego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Seminarium poświęcono różnym aspektom fotografii: teorii sztuki fotograficznej, historii fotografii, technologii fotografii oraz nauczaniu fotografii na różnych poziomach.

Jolanta B. Kucharska z Biblioteki Głównej PW przedstawiła referaty: „Polscy autorzy na łamach wiedeńskiego miesięcznika „Die Gallerie” (1933-1939)”, „Robię tylko dokumenty” – na marginesie wystawy Leonarda Sempolińskiego w warszawskiej Zachęcie oraz komunikat poświęcony datowaniu prac wybitnego fotografa Jana Bułhaka na przykładzie litewskiej publikacji „Barokowe Wilno Jana Bułhaka”. Oba przedstawione teksty zostaną wydrukowane na łamach nowego czasopisma – organu Towarzystwa Naukowego Fotografii.

(J.B.K.)

VIII Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej

W dniach 12-14 października dyr. Jolanta Stępiak uczestniczyła w odbywającym się w Zakopanem VIII Krajowym Forum Informacji Naukowej i Technicznej zatytułowanym: Kierunki i priorytety rozwoju informacji naukowej w kontekście budowania społeczeństwa wiedzy. Referaty obejmowały problematykę rozwoju nauki o informacji i jej miejsca w systemie nauk, informacji o gospodarce opartej na wiedzy, zarządzania informacją i wiedzą.

Omawiano szczegółowe zagadnienia z zakresu informacji dziedzinowej, a także elementy technologii informacyjno-komunikacyjnej. Burzliwą dyskusję wywołał referat Bożenny Bojar: Czy to już koniec informacji naukowej?, wygłoszony podczas Sesji poświęconej pamięci Profesora Eugeniusza Ścibora. Do tego wątku, w aspekcie powszechnego dostępu do informacji oraz warunków oferowania informacji naukowej, a także różnorodności potrzeb informacyjnych wracano w wystąpieniach wielokrotnie. Materiały z konferencji ukaza się drukiem w 2006 roku.

Jolanta Stępiak, przedstawiła referat pt. „Organizacja biblioteki dla obsługi zasobów elektronicznych”.

(J.S.)

Wpływ koncepcji innowacyjnych oraz polityki na działalność bibliotek - poglądy i strategie

W dniach 13-14 października 2005r. Fundacja Bertelsmanna i Goethe-Institut w Warszawie przy

współpracy Biblioteki Narodowej i Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich zorganizowały międzynarodową konferencję pt.: "Wpływ koncepcji innowacyjnych oraz polityki na działalność bibliotek - poglądy i strategie". Udział w niej wzięły następujące osoby: Alicja Portacha, Elżbieta Mroczek, Hanna Zdunek i Henryk Hollender.

Konferencja została poświęcona zmianom jakie powinny zachodzić w środowisku bibliotekarskim w obliczu wciąż rosnących oczekiwań użytkowników. Biblioteki muszą zaspokajać szybko zmieniające się zapotrzebowanie na informację, podejmować coraz większą ilość zadań edukacyjnych i otwierać się na współpracę z innymi instytucjami. Powinna wzrosnąć aktywność i inicjatywa bibliotekarzy, powstać solidna baza finansowa dla podejmowanych przedsięwzięć, a także zaistnieć wsparcie ze strony świata polityki.

Jeżeli Biblioteki nie włączą się w narodowe lub regionalne strategie edukacyjne to w przyszłości nie będą mogły rozwijać się. Stawiano pytania. Jak dotrzeć do świata polityków? Jak zastosować kanały, aby osiągnąć taki cel. Jak lobbować w sprawach bibliotek? Jak tworzyć strategie, które pomogą bibliotekom skutecznie funkcjonować. Swoimi doświadczeniami w tych zakresach dzielili się goście z Finlandii, Danii, i Wielkiej Brytanii.

Konferencji towarzyszyły warsztaty: „Od problemu do strategii – priorytety merytoryczne”

„Działalność lobbystyczna – jak dotrzeć do świata polityki”. Uczestnicy otrzymali bardzo interesujące materiały „Najlepsze wzorce działalności bibliotecznej w Europie, Singapurze i USA. Międzynarodowa analiza przykładów best practice”.

(A.P.)

Dwór polski. Zjawisko historyczne i kulturowe

W dniach 13-15 października Jolanta B. Kucharska uczestniczyła w VIII Seminarium „Dwór polski. Zjawisko historyczne i kulturowe” zorganizowanym staraniem Oddziału Kieleckiego Stowarzyszenia Historyków Sztuki oraz Domu Środowisk Twórczych w Kielcach.

Jolanta B. Kucharska wygłosiła referat „Sibi et amicis” – biblioteki i archiwa dworskie na kresach północno-wschodnich Rzeczypospolitej. W swoim wystąpieniu autorka omówiła zbiory archiwalne i biblioteczne gromadzone na przestrzeni wieków w licznych rezydencjach na terytorium obecnej Litwy, Łotwy i Białorusi: miejsca ich przechowywania, sposoby opracowania i udostępniania oraz niszczenia – od czasów zaborów po koniec lat czterdziestych XX stulecia. Tekst referatu zostanie opublikowany w kolejnym tomie wydawnictwa „Dwór polski. Zjawisko historyczne i kulturowe”

Uzupełnieniem Seminarium był objazd naukowy po dworach w rejonie Kielc.

(J.B.K.)

CERN Workshop on Innovations in Scholarly Communications (OAI4)

W dniach 20-22 października 2005r. dr Grzegorz Płoszajski uczestniczył w „CERN Workshop on Innovations in Scholarly Communications (OAI4)” oraz w „First workshop on eprints in Library and Information Science”.

Obydwa spotkania robocze odbywały się na terenie Europejskiego Ośrodka Badań Nuklearnych CERN. Wiodącym tematem pierwszego spotkania był aktualny stan rozwoju technologii informatycznych związanych z rozszerzaniem dostępu do publikacji naukowych, a w szczególności z wykorzystaniem protokołu OAI-PMH. Podane były przykłady opartych na oprogramowaniu niekomercyjnym różnych inicjatyw i osiągnięć bibliotek i uczelni.

Drugie spotkanie, związane bezpośrednio z tematyką bibliotek i informacji naukowej, dotyczyło elektronicznego udostępniania publikacji z tego zakresu w ramach portalu E-LIS. Sposób udostępniania wykorzystuje wspomniany protokół OAI-PMH, jest więc przykładem realizacji w świecie bibliotekarskim inicjatyw, których dotyczyło pierwsze spotkanie. Co może być szczególnie interesujące dla części bibliotekarzy, język publikacji nie stanowi ograniczenia - może to być także język polski. Jedynie opis publikacji (metadane) musi być opracowany w języku angielskim. Może zachęci to nie tylko do przeglądania dostępnych publikacji, lecz także do umieszczania własnych (<http://eprints.rclis.org/>).

(G.P.)

PREZENTACJE

Prezentacja baz firm Euromonitor International (EI) i ProQuest Co.

17 października 2005r. Jacek Trojanowski wziął udział w prezentacji baz dwóch firm: Euromonitor International (EI) i ProQuest Co. zorganizowanej w Bibliotece Akademii Ekonomicznej w Krakowie

Pierwszą część pokazu wypełniła prezentacja produktu Global Market Information Database (GMID) firmy EI. Według przedstawicieli firmy prowadzących pokaz produkt ma zapewnić dostęp on-line do bazy danych zawierającej kompletny zestaw niezależnych informacji odnośnie rynków lokalnych na całym świecie. Firma zapewnia umieszczanie niezależnych informacji z pogranicza ekonomii, statystyki i socjologii oraz zamieszczanie własnych ekspertyz, zestawień i raportów dotyczących zagadnień związanych z szeroko pojętą analizą rynków lokalnych. Firma zapewnia o istnieniu zespołów ekspertów monitorujących i analizujących dane

z rynku lokalnego w każdym kraju. W praktyce, po odejściu od schematu prezentacji i przeprowadzeniu własnych testów polegających na wrywkowym sprawdzeniu kilku raportów z dziedziny finansów, okazuje się, że produkt jest trochę bardziej wyrafinowaną bazą danych zawierającą dane statystyczne wielu krajów. Stopień przydatności danych oferowanych za pomocą GMID oceniam jako niewielki.

W drugiej części odbyło się spotkanie z przedstawicielką firmy ProQuest Co., która przedstawiła zebranych nowe możliwości bazy ProQuest. Do najważniejszych zmian zaliczono: dodanie nowych czasopism pełnotekstowych oraz studiów przypadków biznesowych (Business Case Studies). Dyskusja skupiła się na analizie polskiej wersji interfejsu, która została ostatnio dodana. Okazało się, że nie spełnia ona oczekiwań użytkowników i zawiera wiele błędów. Prowadząca zapewniła o usunięciu powstałych i zgłoszonych pomyłek.

Po omówieniu nowości bazy ProQuest, prelegentka zapoznała zgromadzonych z dwoma produktami: Factiva i Safari Business Books Online. Factiva to baza danych korzystająca z ponad 9 tys. źródeł biznesowych (w tym informacje Dow Jones i Reuters) prezentująca wiadomości z szeroko pojętej dziedziny światowej gospodarki rynkowej z uwzględnieniem danych 84% największych firm. Wszystkie dane zawarte w serwisie aktualizowane są na bieżąco. Z punktu widzenia użytkownika produkt ten może być w większości przypadków zastąpiony przez wiarygodny, bezpłatny portal internetowy zajmujący się tą samą tematyką.

Drugim produktem przedstawianym na spotkaniu z przedstawicielką ProQuest był Safari Business Books Online. W tej bazie zawarte jest około 700 książek z dziedziny biznesu w formie pełnotekstowej. Ciekawostką tej bazy jest fakt, że po zakupie dostępu do np. 20 tytułów, można po upływie 30 dni dokonywać wymiany pozycji zakupionych na inne tytuły (np. 10 zostawić w puli, a 10 wymienić). Niestety zabrakło czasu na dokonanie choćby pobieżnej analizy wartości tej bazy pod względem oceny wartości książek mieszczących się w bazie.

(J.T.)

Knovel

W październiku tego roku z inicjatywy firmy Akme Archive zorganizowano w Bibliotece Głównej prezentację bazy Knovel z myślą o studentach roku dyplomowego.

Przeprowadzono dwa szkolenia (25 i 27 października), ukierunkowane na potrzeby informacyjne użytkowników z Wydziału Chemicznego i Inżynierii Chemicznej i Procesowej. Zaproszeni zostali na nie pracownicy naukowcy i studenci.

Szkolenia przeprowadziła przedstawicielka firmy Akme Marta Maciejewska. W obu spotkaniach

uczestniczyła także Barbara Dixee z USA, reprezentująca firmę Knovel Corporation.

Baza Knovel dostępna w sieci Politechniki Warszawskiej od lipca br., umożliwia dostęp do ponad 700 tytułów książek naukowych w wersji elektronicznej (pełnotekstowej) oraz do wielu narzędzi interaktywnych, takich jak: tabele z kreślarką równań, dygitalizator wykresów, tabele z kreślarką wykresów, wyszukiwarka struktur chemicznych, przeglądarka wykresów fazowych, układ okresowy pierwiastków, narzędzie do projektowania belek, analizator równań i inne.

(A.T.)

NAGRODY I ODZNACZENIA

Miło nam poinformować, że JM Rektor przyznał nagrodę zespołową dla 9 pracowników bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego PW za osiągnięcia dydaktyczne i wkład pracy w aktualizację katalogu NUKAT. 10 osób z Biblioteki Głównej otrzymało nagrody z 1% funduszu nagród. 27 października br. trzy nasze koleżanki otrzymały odznaczenia państwowe. Nagrodzonym i odznaczonym serdecznie gratulujemy.

(J.S.)

ODWIEDZILI NAS

- goście z Chińskiej Republiki Ludowej reprezentujący National Nature Science Foundation of China zainteresowani warunkami współpracy z PW;
- przedstawiciele Humboldt-Universität zu Berlin Universitätsbibliothek, zainteresowani architekturą, wystrojem pomieszczeń i organizacją funkcjonowania Biblioteki Głównej;
- uczniowie klasy maturalnej XXVIII Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Kochanowskiego w Warszawie.

MY ODWIEDZILIŚMY

- w uroczystościach z okazji 50-lecia utworzenia Centralnej Biblioteki Rolniczej udział wzięła dyr. Jolanta Stępiak
- w Bibliotece Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, dyr. Jan Zaleski był proszony o konsultacje w zakresie rozbudowy i wyposażenia nowych pomieszczeń tej biblioteki

NAPISALI O NAS

8 listopada 2005 w *Rzeczpospolitej* (nr 261/2005) i *Życiu Warszawy* (260/2005), a następnie 25 listopada w

Gazecie Wyborczej. *Gazeta Stołeczna* napisano o przejęciu przez Bibliotekę Główną PW zbiorów po likwidowanej Bibliotece Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa.

ZEBRANIA

26 września odbyło się spotkanie dyrekcji Biblioteki Głównej z pracownikami bibliotek specjalistycznych PW, a 27 września z pracownikami Biblioteki Głównej. Oba spotkania poświęcone były przede wszystkim przygotowaniom do nowego roku akademickiego i wynikających stąd zadań (zapisy I roku, przysposobienie biblioteczne). Mówiono także o zapisach ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* dotyczących bibliotek i ich pracowników i innych aktach prawnych (np. *Ustawa o finansowaniu nauki*, *Rozporządzenie MENiS w sprawie kwalifikacji zawodowych, jakie powinna posiadać osoba zatrudniona w uczelni na stanowisku kustosza bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty*). Prezentowana nowy układ graficzny strony domowej.

(J.S.)

Przypominamy:

bieżące informacje podajemy sukcesywnie na stronie domowej Biblioteki Głównej

<http://www.bg.pw.edu.pl>

Zachęcamy do czytania informacji zawartych w EBIBie:

<http://ebib.oss.wroc.pl/>

